

Νῦνε ayi ásamé mbaá bᵔᵔ Hibrus

Mekomejᵔᵔ ayi Ἐσᵔᵔᵔ apye maá wuú agaré

¹ Nyá mbembe Ἐσᵔᵔᵔᵔ apye bᵔᵔᵔ ekpavé bíí ágaré ukwené ante sé mekomejᵔᵔᵔ wuú ndᵔᵔ, ndᵔᵔ ne ndᵔᵔ né mati ufᵔᵔᵔ ufᵔᵔᵔ. ² Ne nana ayi mme achwᵔᵔ bye, Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ apye maá wuú agaré esé mekomejᵔᵔᵔ wuú. Maá wuú yina ntó ne ebwᵔᵔ ne ji akwyéé yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ ábélé nnó abe menyéé geteé unó uko ebi ji awyaá. ³ Elé maá yina ne apyéé gekpékpégé ηᵔᵔᵔ Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ áᵔenege. Ndere ji alú, mbᵔᵔntó ne Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ alu né mati mako. Mekomejᵔᵔᵔ wuú awyaá utó ne élé mekomejᵔᵔᵔ wuú yina ne apyéé nnó yéndégenó eyigé akwyéé gekene chánéné. Ji anerege mampye genó eyi gépyéé Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ ashwᵔᵔnége gabo ayi bᵔᵔᵔ ápyeé, afé mfaánebuú, ne ajwᵔᵔᵔᵔ né melú énóᵔᵔᵔ né egbe ebwᵔᵔᵔᵔᵔᵔ Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ Muú aᵔᵔᵔᵔ Apwᵔᵔᵔᵔᵔ amu.

Maá Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ aᵔᵔᵔᵔᵔᵔ gemε apwᵔᵔᵔ makiénné Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔ

⁴ Ndere elúmbᵔᵔ, Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ apye maá wuú aᵔᵔᵔᵔᵔᵔ gemε apwᵔᵔᵔᵔᵔᵔ makiénné jíí wye ndere mabᵔᵔᵔ ami Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ achyéé ji málómé mapwᵔᵔᵔᵔᵔᵔ ami bwᵔᵔᵔ. ⁵ Esé dékaá mbᵔᵔᵔ néndé Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ ajᵔᵔᵔᵔᵔᵔ fᵔᵔᵔ ne ekiénné fᵔᵔᵔᵔᵔᵔ nnó, “Wᵔᵔᵔ ᵔlú Maá wa, fina nla Nte wye.” Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ ajᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ yé ntó ató ne ekiénné fᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ nnó, “Me mbéé nyε Nte wuú ne ji abeé nyε Maá wa.” ⁶ Ne gébéᵔᵔᵔ Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ atóme maá mbe wuú fa mme ama jᵔᵔᵔᵔᵔᵔ aké, “Góᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ makiénné ya ánóᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ ji.” ⁷ Ge genó eyigé ajᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ atómé ne makiénné Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ aké, “Ἐσᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔᵔ apyéé makiénné jíí álú eké mbyo

ne apye baá utóó bimbó álu eké manómé mewε.”
⁸Yémbó ajóó ató ne Maá wuú aké, “É é Εσωω, gefwa jyε gebεé τε kwyakwya ne kwyakwya, οgbarege nyε gefwa jyε né meti εwé ελύ cho ne melóméló.
⁹Wó οgboó ne genó εyi gelú cho ne οpaá gepοgé bóó abi álá ábelegé mabe Εσωω. Ge ula bi me Εσωω, muú nlú Εσωω wye njyaá wó nnó οβε ne ηgó yi apye metóó εgóó wó επwóó ate ájeé byεé.”
¹⁰Ama jóó ntó ne maá wuú aké, “Wó, Ata, né ula ulóó οkwyεé mme, ne οkwyεé yéndégenó εyi gelú né mfaánebuú ne ammu jyε. ¹¹Unó bina uchogé nyε né meso gébé, ne wó mbóó οβεé nyε τε kwyakwya. Ubi uko ugboó nyε manaá eké ukwene mandeé,
¹²ne wó οkóó nyε ubi ntó eké gekwenege nkú ne οkwórégé nyε ubi eké muú akwórégé ukwene mandeé ne ayi make. Yémbó, wó mbóó οkwórégé fó ne genwá jyε gebyεé fó τε kwyakwya.” ¹³Εσωω ajóó fó ne ekiénné wuú fó genó εyigé ji ajóó ne maá wuú nnó, “Jwólé fa né εgbe εbwónyε wa, kpaá τε mpyεé bóó mawáme byεé akwene eké geluó εyigé onérege uká byεé mfaá.”

¹⁴Ne makiénné Εσωω ako úlú le mandoó ayi άpyεé utóó. Εσωω atómé nnó άποόgé bóó abi Εσωω άwenege nyε gemége bwó.

2

Fyεgé mekpo né wáwálé ayi déwuú

¹Te ndere εsé dekaá unó bina debó mamfyεge mekpo né ubi chanéné nnó ékágé deno mewaa.
²Εsé dékaá nnó mekomejóó Εσωω ayi makiénné jíí ágaré ukwene ante sé alu wáwálé, ne bóó abi álá bélé ji wó ne abi atóó ntó mekpo, agé wye εfwyale

εwέ εκwane ne εbwό. ³ Nδere εlúmbό, mbόgέ εsé abi déwuú gekpekpege mekomejόó Εsωwό ayi áwenege gemέge bόó, debyage ji, dépyéé mbό nnό ne εsé débo εfwyale? Ata jimbόó ne abόó mbe ágáré bόó mekomejόó yina, ne bόó abi áwuú ndere ji ágárege apye εsé dékaá nnό alu wáwálé. ⁴ Ne Εsωwό alere ntό εsé chánéné nnό mekomejόó yina alu wáwálé né gepόgέ ufelekpa ebi upyeé bόó alá mano mekpo fuú ne unό εbifo ufόó ufό ebi ulerege utό bíí. Ne achyeé ntό ufόó ufόó εchye εwέ εtanege mbaá Mendoó Ukpea mbaá bόó bíí ndere ji ákélé.

Elé Jisωs ne awenege gemεge sé

⁵ Ge, genό eyigé εsé déjόgέ détome ne geji gelu nnό: Makiénné Εsωwό fό wό Εsωwό ábelé nnό ágbare gefwa né mme meke ayi achwό wό ⁶ Né mbaá melu fό né mmu ηwe Εsωwό ása lé nnό, “Ε é Ata Εsωwό mekwaá alú kpe ndé genό ayi oteé ji, gebyankwόgέ nte mekwaá ayi wό okpege alu waá? ⁷ Né mboό gébé, opye fό ji ahea yé geme dόó eké makiénné jyε wό, yémbό ofwa ji ne ηgό ne énόgέ eké mfwa. ⁸ Wό ofye yéndégenό né amu jíí. Ása né mmu ηwe Εsωwό nnό, Εsωwό afye yéndégenό né ammu jíí.” Ebyennό yé genό eyigé cha eyi gelaá gepό. Yémbό εsé delú dange mbό nnό yéndégenό gelu né amu jíí. ⁹ Yémbό elé Jisωs ne εsé dégene. Né mboό gébé, Εsωwό ábelé ji né melu εwέ ela ηhea yé geme eké ewé makiénné jíí wό. Εsωwό apyembό nnό gétúgέ galógálό ayi ji alerege, Jisωs ágeé εfwyale agbo gétúgέ bόó ako. Gétúgέ εfwyale ewé Jisωs agene ne negbo ενiné ji agboό, ne Εsωwό afwa ji ne ηgό ne ενόgέ ndere mfwa. ¹⁰ Εsωwό ne akwyε unό uko ne ji ne agbaré ubi nnό ukene chánéné. Nδere

ji apye nnó gejamégé bɔ́ abé baá bií abɔ ɲɔ, elú galógáló nnó ji apye muú ayi ánénege ebwó meti áwené gemége bwó, ágé efwyale nnó akwane né yéndé meti mambɛ muú ayi ákágé pye ebwó ábó geɲwá.

¹¹ Jisɔs muú apye nnó bɔ́ abɛ pópó chóncho ne bɔ́ abi ji apye ebwó álu me pópó, ebwó ako alu baá Nte ama. Ge ula bi mmye ela gboó fɔ́ ji mankú ebwó nnó aɲme bií. ¹² Ajóoge aké, “Mpye nye aɲme ba akaá gekpékpégé muú ayi wɔ ɔlu. Mfɛge nye wɔ né ɛchomele bɔ́ byéé.” ¹³ Ama jɔ́ aké, “Elé ɛsɔwɔ ne nliíge mmye ne ji,” ne ama jɔ́ ntó aké, “Gé me na ne baá abi ɛsɔwɔ achye me.”

¹⁴ Te mbaá baá bií bimbo, ebwó ako alu akwaá, getú eyigémbɔ, Jisɔs jimboó abwólé mekwaá álá eké ebwó nnó ji agbo akɛ ne negbo nni áchó utó muú ayi apyéé nnó bɔ́ ágbó. Ne muú yimbɔ elé danchɔmeló. ¹⁵ Nɔ́ere ápyembɔ, ápye nnó bɔ́ áfɔ́gé sé negbo né geɲwáge bwó geko, elé ebwó abɔ álu afwe mbaá negbo gétúgé abɔ afɔ́ neni. ¹⁶ ɛsé ako dékaá chánéné nnó Jisɔs achwó lé nnó apó upyáne Abraham, achwó fɔ́ mampó makiénné ɛsɔwɔ wó. ¹⁷ Ge genó eyigé gepye ji abwólé ntó mekwaá álá eké aɲme bií né yéndé meti mbɔ, nnó abɛ etukpe ampyéé upɛ ɛsɔwɔ, ewé egene bɔ́ meshwe, ne muú ákágé nɛré metá ne ji nnó ji achyéé gepɛ gétúgé gabo ayi bɔ́ ápyéé. ¹⁸ Ji akágé wené gemége bɔ́ abi mmuameno ábánege ebwó nana néndé mmuameno abɔ abané me jimboó ne age efwyale.

Jisɔs aɲéá gemɛ apwɔ Mosis

¹ Aɲmɛ ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó enyú. Nɔere elúmbɔ, pɛge gefɔgé muú ayi Jisɔs alú, ji alú ɲgba ne etukpɛ né depɔré Ɛsɔwɔ etiré ɛsé défyéé metɔ́ wye ne déjógé. ² Ji apye utɔ́ bi Ɛsɔwɔ achye ji metɔ́ ɛma wye ndere Mosis ntó apyéé né gepúgɛ Ɛsɔwɔ. ³ Yémbɔ, Jisɔs akwáné mambó enógé apwɔ Mosis wye ndere bɔ́ ánógé muú ayi áténé gepú apwɔ́ gepú eyigé ji aténé. ⁴ Elú wáwálé nnó yéndé gepú muú ne atenege geji, yémbɔ, muú ayi apye yéndégenó élé Ɛsɔwɔ. ⁵ Mosis apye utɔ́ bií uko né gepugé Ɛsɔwɔ metɔ́ ɛma, ndere maá utɔ́ Ɛsɔwɔ. Utɔ́ bií bimɔ́ utene mbaá unó bi Ɛsɔwɔ apyéé nyɛ nnó bɔ́ ákaá né meso gébé. ⁶ Yémbɔ Kras apye nya utɔ́ bií uko né gepugé Ɛsɔwɔ metɔ́ ɛma ndere Maá Ɛsɔwɔ. Ɛsé delú bɔ́ gepu eyigémbɔ mbɔgɛ dégbarege matɔ́ sé chanéné ne déɛrege ntó wye metɔ́ tágétágé tɛ kwyakwya né unó bi débɔ́ nyɛ.

Déɲéáge fɔ́ matɔ́

⁷ Ge ula bi Mendoó Ukpea ɛjógé eké, “Fina mbɔgɛ enyú déwúgɛ meko Ɛsɔwɔ ⁸ détogé fɔ́ mekpo ndere ukwene antɛ nyú abó apyéé ne Ɛsɔwɔ. Ashya mampye genó eyigé ji ajɔ́, gébégé ɛbwɔ́ ákɛne né mashwɔne, ákpa mekpo metoó bwɔ́ áfwɔré ji. ⁹ Ɛwú né mashwɔne, ukwene antɛ nyú ákpélé me, ágé unó bi me mpyéé né usaá aɲmɛ upea. ¹⁰ Gé ula bi metɔ́ ɛsɔ́ me ne nje eniné mbɔ, ne njɔ́ nké, ‘Matɔ́ bwɔ́ áférégé fɔ́ unó choó yéndégébé ne ákágé fɔ́ genó eyi me nkɛlege nnó ɛbwɔ́ apye’. ¹¹ Ne ndere metɔ́ ɛsɔ́ me ne ɛbwɔ́ mbɔ, nkélé nké, ‘Ɛbwɔ́ ákpené fɔ́ né melu ugbeé mmyɛ wa.’ ”

12 Aημε ba, ségέ gébé nnó, ékágé muú fə abe né geluage nyú ayi awya gebobogé metə́w əwé ji ashya mamfyε metə́w ne Εσωω, ati meso ne Εσωω muú alu meβε. 13 Genó εyigé εnyú debə́w mampyε gelu nnó, εnyú déchyεge atε majyεé yéndé bií pyεge wyεmbə te mbaá delu kuú bií ebifə nnó fina nnó ékágé yé gabo fə ábwólé εnyú détógé mekpo ne Εσωω. 14 Kágé nnó εsé ne Jisəs Kras delú muú ama, mbə́gé dégbaré metə́w εwé débə́w mβε défyε ne ji ne εshyε kpaá te dékwónégé kwyakwya. 15 Wyε ndere dékuú nyε mε, déjigé fə nte genó εyigé ajə́w nnó, “Fina mbə́gé déwúgé meko Εσωω, détógé fə mekpo, ndere ukwene ante nyú apyε gébégé átoó mekpo ne ji.”

16 Ndé bə́w ábə́w áwuú meko Εσωω ne áshyá mampyε genó εyi ji ajə́w? Elé bə́w ako abi Mosis abə́w áferé nya εbwə́w né melə́w Ijip. 17 Ndé bə́w abi metə́w εsə́w nya Εσωω ne εbwə́w né usa aημε upea? Elé bə́w bi ápyεé nya gabo ágboó né mashwə́ne. 18 Ndé bə́w Εσωω abə́w kélé nnó εbwə́w akpéné fə né melu ugbeé mmyε wuú? Elé bə́w bi álá ákamé nya mampyε genó εyi ji ajə́w wə́. 19 Mbə́w ne εsé dégéné nnó, εbwə́w ákágé kpe fə né melu ugbeé mmyε gétúgé álá áfyε metə́w ne Εσωω wə́.

4

Εσωω anyéméno nnó achyεge bə́w bií ugbeé mmyε

1 Menomenyε εwé Εσωω anyé nya ne εsé bi dékpene nyε né melu ugbeé mmyε wuú élú. Ndere elúmbə, ségέ gébé nnó ékágé muú nyú fə akwe meti, ásə mpa wuú nnó ákágé nkpe fə né melu ugbeé mmyε εwémə́w. 2 Εsé ntó déwuú abya

melóméló wyε ndere εbwó abi nya áwuú. Yémbó, εsé déγε nnó mekomejós Εσωω ayi εbwó áwuú apood εbwó wó, néndé ndere εbwó áwuú ji ákamé fó genó eyigé Εσωω ágaré bwó wó. ³ Εlé εsé bi défyεé metós ne Εσωω ne dékpene né melú ugbeé mmyε epófó abi álá fyε metós ne ji wó, néndé Εσωω ajós aké, “Nkelé né metós usós wa nnó, ‘Εbwó akpene fó né melú ugbeé mmyε wa kan̄ka.’” Yélé ji ajós mbó, abó annere με utós bií ne akwyεé melú ugbeé mmyε τε gébégé ji akwyε mme. ⁴ Εsé dékaá nnó, melú ugbeé mmyε elú wyε néndé né melú fó né ηwe Εσωω ajós ato ne ndó yi agbeé ekeneama nnó, “Εσωω annerege utós mme mankwye agbeé mmyε né utós bií uko né ndó ayi agbeé ekeneama.” ⁵ Né meló ηwe εwé dékuú nyε ajós wyε áké, “Εbwó ákpéné fó né melu ugbeé mmyε wa.” ⁶ Ndere elúmbó, elú wyε mme fuú, nnó bós bifó ákpene nyε né melu ugbeé mmyε εwémbó. Yémbó bós bi ábós mbe áwuú abya melóméló yina ákpεé wyε wó gétúgé álá ápyεé genó eyi Εσωω ajós. ⁷ Getú eyigémbó, Εσωω ábélé bií bi fó, ne ákuú bií εbi mbó nnó fina. Ne τε nya, Εσωω apyε Dεvid agáre mekomejós ndere débós με mbe déwuú né mekomejós yimbó nnó, “Fina, mbógé εnyú déwuúgé meko Εσωω détógé mekpo.”

⁸ Mbógé bós bi Joshua abó áselé ákpene meló Kanáan abó nyá ugbeé mmyε wáwálé mbó Εσωω ámá jós se ató ne bií εbicha wó. ⁹ Εwéna ελερέ nnó, bií ugbeé mmyε εbifó úlú gilí wyε bós Εσωω. ¹⁰ Yéndémuú ayi akpene né ugbeé mmyε Εσωω agbégé ntó mmyε né utós bií wyε ndere Εσωω agbeé mmyε gébégé annere mankwε mme. ¹¹ Ndere

ελύμβω, démmυε ne εshυε manκpe né melú ugbeé mmye ewémbω nnó ekágé muú se fō atóo meκpóo ne Εσωω ndere bós Isrelí áto meκpo ákwéne nyá.

¹² Mekomejós Εσωω alú meβε ne awyaá uto. Achyaá apwō yéndé aparanja magβε apea ne akpene kpaá akwōne mbaá γεηwáγε meκwaá géchónege ne mendóo wuú. Akwōnege mbaá yi ufere ne défós dechonege. Alerege unó bi ulú cho ne ebi ulú gyéé, ebi meκwaá aferege né metós wuú ne ebi ji akεlege mampyeγé. ¹³ Υε genó gefō eyigé Εσωω akwe eyigé gelu bibíí né ame Εσωω gepó. Εσωω agene yéndégenó chánéné ne elé eta wuú ne esé dégarégé nyε yéndégenó eyigé esé dépyéé.

Jisωs alu gekpékpégé etukpe Εσωω

¹⁴ Esé déwyaá gekpékpégé etukpe muú ajye koó né mfaánebuú ájyεé né mbaá ayi Εσωω alu. Etukpe ewémbω elé Jisωs, Maá Εσωω. Ndere elúmbω, dégbaré unó bi esé défyε metós wye ne εshυε. ¹⁵ Etukpe Εσωω sé epófó muú yi alá ákágé gé fō esé meshwe gébégé genó geké géjwerege esé mampye ne ji alu muú ayi akpene né yéndé gefōgé mmua-meno eké esé, yémbω ji apye gabo wó. ¹⁶ Ndere elúmbω, déjye tágétágé kwókwólé ne gelu eyigé Εσωω ajwólege wye alerege bós galógáló nnó ji age esé meshwe ne alerege esé galógáló yéndégébé eyigé genó geké gelií esé.

5

¹ Ajyaá yéndé etukpe Εσωω né geluage ákwaá nnó ji atene mβε né depōré Εσωω. Achyεγé echυε ne nnó apyege upε mbaá Εσωω gétúgé gabo yi ebwó ápyéé. ² Akágé ndere aselé depō peré ne bós

abi alá kágé ye genó abi anome mewaá né depərə
 Εσωω néndé jimboó ntó, unó ebifo ujwerege ji
 mampye. ³ Gé ula bi ji aboó mampyege úpe mbaá
 Εσωω gétúgé gabo awuú jimboó ne ayi boó ntó.
⁴ Muú ákágé jya fó geme jí nnó abe etukpe Εσωω
 gétúgé akalege mambó énogé etukpe. Elé Εσωω ne
 abo manjya ji né utó bina wye ndere ajyaá nya
 Erɔn.

⁵ Wyembó ntó ne elú, epófó Kras jimboó ne aselé
 ηγω afye né geme jí nnó abe etukpe wó. Elé Εσωω
 ne ajoó ne ji aké, “Wó olu Maá wa, fina me nla Nte
 wye.” ⁶ Ajóó ntó né melu ewé fó aké, “Olu mampye
 úpe Εσωω te kwyakwya wye ndere ajoó atome ne
 Melkisedek.”

⁷ Gébége Jisɔs alu fa mme, annemmye. Akpa
 Εσωω geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó
 Εσωω muú ákágé fere ji né negbo apoó ji. Εσωω
 awuú mmyemenene jí néndé Jisɔs ashulege geme
 mme anógé ji. ⁸ Ye elé Jisɔs alú Maá Εσωω agi
 wye manwuúgé ne Εσωω né efwyale ewé ji agéné.
⁹ Εσωω ápyégé ji ákwanégé mambε etukpe wuú, ji
 alá muú yi apye boó bi áwuú ne ji áboó genwá eyigé
 gela gebye. ¹⁰ Ne Εσωω afye ji nnó abe etukpe wuú
 gefóó eyigé Melkisedek alú.

Ekágé délya mamfyege metóó ne Kras

¹¹ Esé déwyaá gejámege unó bi debóó mangaré
 enyú gétúgé mecho ewé, yémbó ejwerege esé
 mampye enyú dékaá néndé enyú dékágé fó genó
 wáwá. ¹² Né gébé eyigé na, enyú debóó delú mambε
 anleré mbaá boó abifo, yémbó elu wye eké boó fɔ
 ábo manlerégé wye enyú unó lerégé, ebi muú aboó
 mbe ágií né mekomejóó Εσωω. Enyú delu eké boó

abi álu nyuú elé némbε depɔ ndere bɔ́ɔ́ abi ákwane manyé menyέε mbɔ́ɔ́. ¹³ Yéndemuú ayi alú nyuú lé némbε apó ne défɔ́ɔ́ mankaá genó eyi gelú cho ne eyi gelu gyε. ¹⁴ Menyέε mbɔ́ɔ́ alu mbaá ákpakpa néndé εbwó ági ne ákaágé genó eyi gelu cho ne eyi gelú gyε.

6

¹ Getu eyigembɔ, délyaá yé mampélé lé unó bi debɔ́ɔ́ me mbε dékaá né depɔ́ré Kras, déjyε mbε nnó débené mankaágé unó chanéné. Débɔ́ɔ́ sé manselé gébé déjɔ́gé unó bi débɔ́ɔ́ me mbε dékaá né depɔ́ré Εσωω εtire défyéé metɔ́ɔ́ wyε ne εtire détome nnó muú abó mankwɔre metɔ́ɔ́ wuú alya unó bi uchwɔ́ɔ́ lé ne negbo. Déké dépyéé mbɔ, elú wyε eké démágé fyε mbɔ lé nebɔme gepú εnine débɔ défyéé me. ² Dekaá me ndere awyage bɔ́ɔ́ manaá Εσωω ne ndere annerege muú amu mekpɔ ajé ji. Dekaá nnó Εσωω apyέé bɔ́ɔ́ akwilé né negbo ne ndere Εσωω asɔ́ɔ́ mpa bɔ́ɔ́ déma te kwyakwya. Délyaá unó bina dépεle mbε, mbε. ³ Mbɔ́gé Εσωω apógé, εsé depyε nyε wyεmbɔ.

⁴ Ula bi debɔ́ɔ́ manjyε mbε úlú nnó, epófɔ́ kɔ́kɔ́gé nnó dépyε bɔ́ɔ́ abi átií meso ne Εσωω ama kwɔré matɔ́ɔ́ bwó. Ufɔ́ bɔ́ɔ́ bina amε abó ákaá me εbwó né depɔ́ré Εσωω ne áfwɔ́ré me εchyε ewé Εσωω achyεge, Mendoó Ukpea ntó echwó εbwó mmyε. ⁵ Ne age nnó mekomejɔ́ɔ́ Εσωω alɔme, εbwó ákaá ntó utó bi Εσωω alerege nyε né mme meke yi achwɔ́ɔ́. ⁶ Mbɔ́gé ufɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ bina átigé meso ne Εσωω epófɔ́ kɔ́kɔ́gé nnó apyε εbwó ama kwɔre matɔ́ɔ́ bwó néndé elú wyε eké εbwó álú wɔme wyε Maá Εσωω

né gekwa ne áchyege ji mekpo unóó né mbe ushu bɔ́ó ako ne áwane mbɔ́ lé gemεge bwó.

⁷ Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dɔ́ó ne mbwe ayi ápéné wyε awene chánéné mbaá muú yi apye utóó wyε. Ebyennó Eɔwɔ ajé lé nyε melu mme εwémɔ. ⁸ Ne mbɔ́gé melu mme εwémɔ εwéne lé byabya ne meshií, ebyennó elɔme fɔ́ ne elá gachye Eɔwɔ achɔ εwu ne kwyakwya asóó εwú né mewε.

⁹ Aηme sé, ye elé dejógé mbɔ́, εsé dekaá wáwálé nnó enyú dekéne chánéné né unó bi dépye ndere bɔ́ó abi áwane gemεge bwó. ¹⁰ Eɔwɔ alú cho yéndégébé. Ajigé fɔ́ enyú nté né utóó ebi enyú dépyé. Delere nnó enyú dégbóo ne ji ndere enyú depoó ate aηme nyú ne delu pyε wyεmbɔ. ¹¹ Esé dékelege nnó yéndémuú nyú ámmuámé mampyεge utóó bíi ne εshye ne akpane gechye wyεmbɔ kpa te kwyakwya. Deké dépyé mbɔ́, dékágé unó bi enyú dénegege metóó wyε degilé. ¹² Dékelege fɔ́ nnó enyú debwalé εbwá. Ségé lé gekágé nékéné bɔ́ó abi áfyéé metóó ne Eɔwɔ, akógé ntó metóó ne áselé genó eyigé Eɔwɔ anyémeno nnó achyege εbwó.

Menomenye Eɔwɔ epyé εsé dénegege metóó né unó bi ji anyémeno

¹³ Ne gébégé Eɔwɔ anyéé nya meno ne Abraham akélé gemε ji nnó ji apye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé gétúgé muú ayicha alá pó sé ayi aηea gemε apwóó ji ayi ji akage kelé ji. ¹⁴ Eɔwɔ anyémeno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nyε wɔ́ nchye wɔ́ ntó gejamégé upyáne.” ¹⁵ Mbɔ́ ne Abraham akógé metóó agilé kpa te agene unó

bi Εσωω anyémeno nnó achyεge ji. ¹⁶ Βός áke akélégέ, áselé mabω muú ayi anjea geme apwω ebwό ne ákélé. Akelege mbω, yéndé mbeé ayi ebwό anyε asógé ne akamé nnó mechω ewémbo elú wáwálé. ¹⁷ Εσωω ntó akelege nnó ji apyεé bός abi ásélé nyε unó bi ji anyémeno manchyε ebwό ákaá chanéné nnó wáwálé ji akwεrege fό metωó wuú. Ge ulá bi ji akélé lé mabω amií jimbω manlere nnó, ji apyε nyε genó eyigé ji anyémeno nnó apyεé. ¹⁸ Mbω ne elú, dewyaá unó upea. Unó bina úlú nnó Εσωω anyémeno ne ákélé. Unó bina ukwεrege fω ne ji ákágε byω fό gebyω. Ubi upyε matωó sé ábénege nno, εsé bi deboω εfwyale débií ne Εσωω, dégbarege matωó sé, dénérégé matωó né unó bi εsé dekaá nnó degene nyε né meso gébé. ¹⁹ Unó bi εsé dénerege metωó wyε ugbarege geηwáge sé mbaá ama ndere mkpαkανε ágbárege ekpe, nnó dépere uka sé mme chánéné. Unó bina ujame εsé nnó dekoó ekat dékpe né melu makilé Εσωω. ²⁰ Jisωs jimbω abό me mbe afé ewuú né gétúgέ sé gébégέ ji alá me etukpe sé te kwyakwya gefωó eyigé Melkisεδek alu.

7

Depω etire Melkisεδek alu mempyε upε Εσωω

¹ Melkisεδek yina alu nya mfwa melω Salem, ne mempyε upε Εσωω ayi anjea apwω amu. Ne gébégέ Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndere akerege meso atuú ne Melkisεδek. Atugé ne ji Melkisεδek ajé ji. ² Ne Abraham akáré unó uko εbi ji afωó né mewaa bee né malu afya, achyεé ji melu εma. Unó úlú upea εbi utome ne Melkisεδek. Eyigé mbe gelú nnó, mabω mií matenέ

nnó, “Mfwa ayi apye depɔ etiré delu cho.” Eyiḡe gepyɛ unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salem,” ewé eténe nnó, “Mfwa ayi achwɔ́ó né nesɔ́.” ³ Né mmu ηwe Eɔwɔ́, mbaá fɔ́ apó ayi ásámé mabó nte wuú ne mabɔ́ mma wuú, yé lé ami ukwene ante bií. Bií bi ábyené ji ne ebi ji agbo, ye muú fɔ́ akaá wó. Ji alú eké Maá Eɔwɔ́ ne ji alá wye mempye upe Eɔwɔ́ te kwyakwya.

⁴ Gege yé gefɔ́ eyiḡé Melkisedek anea geme. Abraham muú abɔ́ alú gekwenege nte bɔ́ó Isrɛli, achyéé Melkisedek melu unó ewéna ema. ⁵ Né mbaá upyáne Levi ebwó abi alú amppe upe Eɔwɔ́, ebe Mosis ejɔ́ó nnó, ábɔ́ manse melú unó ewémbɔ́ mbaá bɔ́ó Isrɛli. Ewéna etene nnó, áse unó bina mbaá bɔ́ó melɔ́ bwó, yélé elú wáwálé nnó, ebwó ako alu upyáne Abraham. ⁶ Melkisedek apó fɔ́ muú ntoné Levi, yémbɔ́ Abraham jimɔ́ akaré unó bií achyéé ji melu ema. Melkisedek ntó ajé ji, muú Eɔwɔ́ anyémeno ne ji. ⁷ Elú wáwálé nnó muú ayi ajéle nte muú yifɔ́ anea geme apwɔ́ muú ayi ji ajéle. ⁸ Né mechɔ́ amppe upe Eɔwɔ́ abi alú upyáne Levi, abi áselé melu ema né malu afya, alú lé akwaá abi agbo. Yémbɔ́, né mechɔ́ Melkisedek muú asélé melu ema né malu afya, ji alú muú yi alá gbó fɔ́, wye ndere ηwe Eɔwɔ́ aléré. ⁹ Ndere Abraham achyéé nya melu unó ema né malu afya mbaá Melkisedek. Esé dékágé jɔ́ó nnó Levi ntó ne achyéé ewú. ¹⁰ Esé dekágé jɔ́ó mbɔ́, néndé, gébégé Melkisedek atuú ne Abraham, Levi alú né mmu manóó Abraham, gekwenege nte wuú.

Jisɔs alú wye eké Melkisedek

11 Gébégé Ἐσωω ajyaá Levi ne upyáne bií nnó abe ampye upe ne ale chyε eβε ewé ekene ne utóo ampye upe. Ne, mbogé ebó ebé nnó utóo bwó ukágé pye nnó akwaá akwane ndere Ἐσωω aklege, mbó Ἐσωω ama kelesé mempye upe ayi cha ayi alú gefóo eyigé Melkisedek wó. Yémbó Ἐσωω ajya gefoge mempye upe yi cha ayi alá tané fó né ula gepú Ἐρον, mpyáne Levi wó. 12 Ne ákwóregé ntóné ampyeé upe Ἐσωω, abó mankwóré ntó eβε. 13 Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntoó eniné cha. Yé muú fó né ntoó eníí alú dambε mempye upe Ἐσωω ayi apyeé upe né geluó. 14 Ἐsé dékaá chanchá nnó Ata sé atané né ntoné Juda. Mosis ajóo yé genó gefo átó nnó ampyeé upe Ἐσωω atanege né ntoó eniné mbó wó.

15 Genó eyi gepye gema gepye esé dégene chanchá nnó eβε ekwóré lé manchwó ayi mempye upe Ἐσωω ayicha ayi alú gefóo eyigé Melkisedek achwó nana. 16 Ji alú mempyeé upe, epófó ndere eβε ewé etome ne ntoné ampyeé upe Ἐσωω ejóo. Ji alú mempyeé upe Ἐσωω gétúgé utó genwá jíí eyigé muú alá kagé chó geji. 17 Wye ndere ajóo atome ne Jisós aké, “Wó olú Mempye upe te kwyakwya gefóo eyigé Melkisedek alú.” 18 Até gekwenege ebé elá bábá neíndé elú jóo ne epófó ne ncha. 19 Eβε ewémbó ekágé pye fó bóo akwane ndere Ἐσωω aklege. Nana genó eyi gelome gepwóo gechwó. Geji ne esé dénergege metóo wye, ne geji ne gejame esé deyje kwókwólé ne Ἐσωω

20 Genó eyigé fó eyi dégbεge mfaá gelu nnó, gébégé Ἐσωω apye Jisós alaá mempyeé upe, akelé mempye upe yicha apó sé ayi Ἐσωω akelé. 21 Yémbó Jisós alú mempye upe Ἐσωω gétúgé Ἐσωω akelé

ajóó ne ji nnó, “Ata annyemeno wáwálé ne akwené f́o menomenyéé wuú, ‘Wó alu mempyéé upéé Esòwò tε kwyakwya.’ ” ²² Ne gétúgέ Esòwò akélé mbò, Jisòs ne aténé ndere muú ayi alerege nnó menomenyéé meke elome epwòó gétúgέ elú tε kwyakwya.

²³ Genó eyigé fò gelú nnó, ampyéé upε abi átané né ulaá gepú Levi ája nya dóó neídé negbo nesóó nya ebwó, ábéé sé wyε mampyεge utóó bwó. ²⁴ Yémbò gétúgέ nnó Jisòs agboó f́o, ji apyéé utóó ndere mempyε upε Esòwò tε kwyakwya. ²⁵ Ndere elúmbò, Jisòs awyaá utó nana mamferé bóó ako né efwyale gabo dámáa tε kwyakwya abi akoógé né amu jíí ne achwóó mbaá Esòwò. Ji alu mebe tε kwyakwya manemmyε mbaá Esòwò gétúgέ bwó.

²⁶ Ji alú gefógέ etukpe Esòwò ayi esé dékelege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fò ji ndo. Apó f́o ne gabo né mmyε. Ji afa mbwa ne bóó ubeé, ji alu né melu enógé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá.

²⁷ Jisòs abóó f́o mampyε upε mbaá Esòwò yéndé bíí ndere matúkpe ampyéé upε apyéé wó. Ebwó abóó mbe apyε upε gétúgέ gabo bwó ne apyε ntó gétúgέ ayi bóó bifó. Yémbò Jisòs apyε gepε ejíí mbaá Esòwò damaá mechò ebyε gébégέ ji achyéé gemε ji agboó.

²⁸ Ebe Mosis ejya lé akwaá, abi akágé pyε gyε nnó abε matúkpe Esòwò. Yémbò mekomejóó ayi Esòwò akele, akele gébégέ áfyéé mε ebe Mosis. Mekomejóó yimbò ne ájyaá Maá nnó akwane tε kwyakwya mambe etukpe ampyε upε.

8

Jisòs ne alu etukpe menomenyéé meke

¹ Memma mecho ewé déjógé mbo elú nnó: Esé déwyaá gefógé etukpe ewéna. Ji ajwólé né melu enógé né egbe ebwonye Esowó Muú ahea Apwóó amu né mfaánebuú. ² Eféé ne ji apyéé utóó bíí né mmu mákílé Esowó né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyéé maá geto wú epófó akwaá.

³ Afyéé yéndé etukpe nnó achyegé echye, apyegé ntó ure mbaá Esowó. Mbóntó ne etukpe ewé sé abóó mambé ne genó eyigé ji achyegé mbaá Esowó. ⁴ Mbógé ji ábó ábe fa mme, mbo ji abó abéé yé mampyéé ure Esowó chácha néndé ampyéé ure álu mé abi áchyegé echye mbaá Esowó ndere ebe ekelege. ⁵ Utóó ebi ebwó ápyéé né melu ewémbó úlú élé dendore unó bi apye né mákílé Esowó né mfaánebuú. Esé dékaá mbo néndé gébégé Mosis alú mantene maá gepúge Esowó, Esowó ajóó ne ji aké, “Se gébé nnó apyéé yéndégenó gebe wye gefóó eyigé me nleré wó né mfaá mekwe.” ⁶ Yémbó utóó Jisós uhea geme upwóó ebi ukwene ampyéé ure, wye ndere menomenyéé meke wuú ewé echome bóó mashu ne Esowó elóme epwóó ewé gekwene. Gétúgé etene mbaá unó ulóúló ebi Esowó achyegé nyé.

⁷ Mbógé gekwenege menomenyéé ékáge pye nnó bóó ákwane ndere Esowó akélege, mbo ámágé kele sé ewé chá. ⁸ Yémbó Esowó ágegé nnó bóó bíí ápyéé gyéé, getú eyigémbó ne ji ajóó aké, “Ata aké, gébé gechwóó nyé eyigé me nnyéé nyé menomenyéé meke ne bóó Isréli ne abi Juda. ⁹ Menomenyéé ewémbó ebéé sé ndere ewé me mbóó nnyéé ne ukwene ante bwóó né bíí bi me nsele ebwóó ne amu átané né melo Ijip. Ne ndere ebwóó alá pye sé genó eyigé me nnyémeno ne ebwóó, me ntó nti meso ne

εβώ, me Ata ne njóógé mba. ¹⁰ Γε menomenyεέ εwέ me nnye nye ne ntoné Israeli na. Né gébé eyigémba, me nfyεέ nye mabe ya né makpo bwó, nsa áji né mmu matáá bwó. Me mbeé nye Εσωω bwó ne εβώ ntó abεέ nye ba. ¹¹ Ne ye muú bwó amágé lere sé nte menme wuú, ye muú ula gepú bíí ajóógé sé nnó, ‘Kaágé Ata’ néndé yéndemuú manla ne baá abi alá nea geme wó, okwone mbaá abi anea geme akaáge nye me. ¹² Ne me nge ne nye εβώ meshwe né gabo ayi εβώ ápyεέ ne mmágé te sé gyεέ ayi εβώ apyεέ cháchá.” ¹³ Ndere Εσωω ajóó atome ne menomenyεέ meke, ebyennó ji ase nnó εwέ gekwene egbo gelu. Ne yéndegenó eyi gegboó gelu, gekwáá ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenegé meti εwé débó dénóógé Εσωω

¹ Menomenyεέ mbe εwέ Εσωω anyεέ nya ne baá, εwyaá mabe ayi áleregé ndere ánóógé Εσωω. Ne baá ntó ákwyεέ maá geto ayi ánóógé Εσωω wyεέ fa mme. Akare maá geto yimba malú apea ne makat apea. ² Né meso ekat εwέ mbe akuú ewu nnó melu ukpea. Né melu ewéna geluóógé etuleka gelu wyεέ ne ekpokpogele. Né mfaá ekpokpogele ewémba ánerε ntoó bred eyi achyεέ mbaá Εσωω. ³ Né meso ekat εwέ mmu elé melu εwέ akuú nnó melu ukpea εwέ epwáá malu ukpea ako. ⁴ Ne melu ewémba, geluó eyigé asáá elu mbaá Εσωω gelu wyεέ. Akwyεέ geji ne gul. Mekwa menomenyεέ Εσωω elu ntó wyεέ, afyale ewú ne gul. Né mmu mekwa ewéna maá nkwa ayi akwyεέ ne gul alu wyεέ. Afyé menyεέ yimba ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Ερον

εwέ εchií nya bya elú ntó wyεé ne ubare mataá ebi Εσωω asame mabe jí wyεé. ⁵ Unó fɔ upea eké makiénné Εσωω úlú né mfaá mekwa εwémbo, ákuú ubi nnó bɔ charubim. Ubagele bwó ukwere mbaá ayi Εσωω ajige nté gabo bɔ́. Yémbo dékage pye bɔ́ akaá unó bina uko nana.

⁶ Akwyεgé unó bina ábelégé mbo, ampyεé upe Εσωω akpene né mmu maá gepú ayi mbe yéndé bíi ápyεé utɔ́ bwó. ⁷ Yémbo ekosé etukpe ampyεé upe ne ekpene né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpene wyε damaá né ηme. Ji aké akpene wyε abó mamkra manoó menya mampye upe mbaá Εσωω nnó Εσωω ajinte gabo awuú jimbɔ́ ne ayi bɔ́ ápyεé dankaa. ⁸ Ndere epyembɔ, Mendoó Ukpea ebɔ elerege mbo lé nnó, te ndere maá gepú yimbɔ ayi mbe alú wyεé ne menombi ntó wyε gbegebe, ye meti epófɔ ewé bɔ́ akágé kpe né mmu maá gepú ukpea ayi apwɔ́ malu ukpea ako. ⁹ Unó bi ulumbɔ elé gepɔ eyi gelerege njene εsé eniné nnó echye ewé bɔ́ áchyεgé ne upe ebi bɔ́ apye mbaá Εσωω ukágé pye fɔ́ nnó bɔ́ abi ánógé Εσωω ábé ne ufere ebi ukwane ndere Εσωω akεlege. ¹⁰ Unó bina utome elé ne depɔ́ré manyεgé ne manyúgé ne ndere muú ashwonege mmye nnó abe pópó né mbe ushu Εσωω. Ubi úlú elé mabe ayi atome ne depɔ́ré menyammye ne ubyεé nyε gébégé Εσωω apyεgé yéndégenó gelage gekε.

Meti meke ewe debɔ manóge Εσωω

¹¹ Yémbo Kras achwɔ́ me. Ji alu etukpe Εσωω ayi achwɔ́ ne unó ulóúlɔ́ ebi úlú mbo εsé né gébé eyigé na. Ji apyεé utɔ́ né melu melómélɔ́ mbaá ayi akwane apwɔ́ maá geto ayi ampyεé upe abó

apyéé nya utóó wyeé. Akwaá f́ ẃ átene ji ẃ, mmyeke apó f́ né geluage unó bi ulú fa mme. ¹² Kras akpe né melu ukpea ewé epwóó malu ukpea ako dama te kwyakwya. Gébégé ji ákpené wye, ákpa f́ lé manoó menya ndere ηme yé ami mpó ne ákpe né mmu ẃ, ji ákpa lé manoó mií jimbóó ne ákpené wyeé. Akpegé ana gemege sé nnó detane né efwyale te kwyakwya. ¹³ Né menomenyεé ewé gekwene, muú alá ṕ f́ ṕṕ aselé elé manoó ηme ne ami menó mpó ne matwó maá mpó ayi asóó né mewε améé ji né mmyε nnó abε ṕṕ ndere Εσωω akεlege. ¹⁴ Ne mbógé manoó amií ufóó menya eyina mawyaá uto na, εbyennó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwó amu. Né uto Mendoó Ukpea, muú alú te kwyakwya, Kras achyεé gemε jií mbaá Εσωω gétúgé sé. Ji apyεmbó nnó ashwóné ufere sé ékágé dépyεgé upwyapwyané unó ne nnó εsé dépyεge elé utóó Εσωω muú alú meβε.

¹⁵ Getú eyigémbó ne Kras ala muú ayi áchómé b́ó mashu ne Εσωω né menomenyεé meke ewé Εσωω anyεé ne b́ó bií. Ji apyεmbó nnó b́ó abi Εσωω akuú, abó mejé ewé elé εbyéé f́ te kwyakwya ewé ji anyémeno. Mbó ne elú néndé negbo nií ενiné mbó ne nepyεé nnó áféré b́ó né gabo ayi nya εbwó ápyé gébégé gekwenege menomenyεé.

¹⁶ Nwe geteé alu wye εκé menomenyεé. Muú aságé ηwe geteé ágárégé ndere ji agbogé akarege unó bií, alyage ubi kpaá te ji agbogé ne akaré ubi. ¹⁷ Gefógé ηwe yimbó awyaá uto mbógé muú ayi asamé ji agbo. Mbógé muú ayi asame ji alá agboó ẃ, ηwe yimbó afulé yé genó. ¹⁸ Getú eyigémbó ne manoó malá magbele mme ẃ, nnó menomenyεé

εwέ mβεmβε εβεφo ne uto. ¹⁹ Mosis agarégé bóo mabe Εσωω ako, ase manoó ano mpó ne ami ηme áchwaré ne manaá, abó eta maá genóo ayi akuú nnó hisop ne néwú negelé anyua né mmu, amee né ηwe mabe Εσωω ne menyammye bóo ako ntó. ²⁰ Ameégé mbó ajóó aké, “Gege manoó ami magbaré menomenyεέ ewé Εσωω anyεέ ne enyú, agaré nnó debele na.” ²¹ Wyembó ntó ne Mosis amee manoó mimbo né maá geto ne yéndegenó eyigé asele anógé Εσωω wyεέ. ²² Ndere mabe yimbo alerege, elu wáwálé nnó aselé lé manoó ne apye nnó yéndegenó gebe pópó né mbe ushu Εσωω. Ne mbógé manoó mala machyεέ mme wó, ajigé fó nte gabo.

Gepe eyigé Kras apyεέ géférege bóo gabo mmye

²³ Ge ula bi, asele lé manoó menya ne apye nnó unó bi úlú lé dendoré unó bi úlú né mfaánebuú ube pópó. Yémbó abó mansε lé genóge upe eyi gelome kpaá gepwóo manoó menya ne apye nnó unó bi mbó né mfaánebuú ube pópó. ²⁴ Kras akpe fó elé né maá geto ayi akwaá akwyεέ ne apye ejíi gepe wó. Melú ewémbó elú elé dendoré melu ukpea ewé elú né mfaánebuú. Ji akpe elé né mfaánebuú neni ambóó, atene mbe ushu Εσωω gétúgé esé. ²⁵ Ji akpe fó né mfaánebuú nnó apye gepe jíi ndóndó ne ndó ndere etukpe akpene yéndé ηme né melú ukpea ewé epwóo malu ukpea ako manchyεέ manoó ami mala mapó fó amií jimbóó né mbaá Εσωω wó. ²⁶ Mbógé εβε nnó mbó ne ji abóó apyεέ, mbó ji agé εfwyale ndóndó ne ndó te ula ulóó mme. Ndere elúmbó, ji achwó ndó gamaá né gébé eyi mme achwóó kwyaá ne achyεέ gemε

jií nnó áneré ne gabo. ²⁷ Ελί με nnó yéndemuú abo magbó demaá, agbogé mbó agilé unóo mpa ayi Εσωω apane. ²⁸ Wyembó ntó ne Kras agboó ndere gepε nnó aferé gejamégé bóó né gabo. Ne ji amágé chwó nyε ndo yifo. Né gébé eyigémbó achwóó sé né gétúgé gabo sé, achwóó élé nnó awene gemεge bóó abi agilé ji álá mmyemmyε bwó.

10

Gepε eyi Kras gelú lé damaá te kwyakwya

¹ Εβε Mosis ελί lé dendore unó ulóuló ebi ulú manchwó, epófo unó bimbó ubi ambóó. Getú eyigé mbó bóó aké achwóó mbaá Εσωω upε ebi εbwó anyuarege apyεé yéndé ημε, upyεé fó kánka nnó εbwó akwane chánéné ndere Εσωω akεlege. ² Mbógé ebó εβε nnó gefógé upε bina upyεé nnó bóó akwane chánéné ndere Εσωω akεlege, mbó bóó ntó ámagé téε sé mechó gabo ne ábo ámagé pyε sé upε bimbó. ³ Yémbó upε bina ebi bóó anyuarege apyε yéndé ημε, upyεé lé nnó bóó átégé gabo ayi εbwó apyεé. ⁴ Néndé manoó anó mpó ne ημε makágé fere fó bóó gabo né mmyε cháchá.

⁵ Ge ula bi gébégé Kras alu manchwó fa mme ajóó ne Εσωω nnó, “Wó akεlegé sé upε ebi bóó ápyεé eta wyεé ne εchyε εwé bóó áchyεgé. Wó akwyεé lé menyammyε ayi akwyεé obelé nnó me nse mpyε upε wyε. ⁶ Menya eyi bóó asóó kpógelé né geluógé upε ne εchyε εwé εbwó áchyεgé gétúgé gabo ayi εbwó ápyεé ukwane fó wó metóó wó. ⁷ Ne njóó nké, ‘Εσωω gé me na nchwó mampyε genó eyi wó akεlege nnó me mpyε wyε ndere asamé né mmu ηwe atomé ne me nnó mbó mampyε.’ ” ⁸ Kras abó

mbε ajóó ne Εσωω aké, “Ufóó upε bi bóó άpyεέ ndere ebi apyεέ ne menya, yé ebi άpyεέ ne umpomé yé ebe lé ebi bóó άsóó né geluwóge upε mampyε upε eta wye ne unó bi bóó achyεge gétúge gabo bwó ukwané fó wó metóó wó.” (Yé elé ebe Mosis eké άpyεge mbó.)⁹ Ne ama ajóó aké, “Ge me na, nchwó mampyε genó eyige wó akεlege nnó mpyε.” Ndere elúmbó, Εσωω aferé upε bi ukwene nnó apyε gepε eyige Kras gesε malu bwó.¹⁰ Ne gétúge Jisós Kras apyεέ genó eyige Εσωω akelege, achyεέ menyammyε wuú ndere gepε te kwyakwya. Getú eyigémbó εsé dela bóó ukpea né mbε ushu Εσωω.

¹¹ Né gekwenege menomenyεέ ampυεέ upε Εσωω άpyεέ utóó bwó yéndé bíí. Anyuarege upε bimbo manjané manjané, yémbó upε bimbo ukágé fere fó bóó gabo né mmyε.¹² Ne Kras awesé mempyεέ upε, apyε lé gepε gema eyi gekwane te kwyakwya, manshwóné gabo sé. Apyεgémbo ajwolé né melu enóge né egbe εbwónyε Εσωω.¹³ Ne ji ajwóle wye agilé kpaá te Εσωω apyε bóó mawámé bíí álaá eké geluó eyi ji anerege uka mfaá.¹⁴ Mbó ne elú nnó Kras apyε elé gepε gemaá nnó bóó abi ji ashwónegé ákwane chánéné ndere Εσωω akεlege te kwyakwya.

¹⁵ Mendoó Ukpea ntó egaré εsé genó eyina. Abó mbε ajóó aké,¹⁶ Ata aké, “Gébé gekwónégé, ge menomenyεέ εwé me nnyεέ nyε ne εbwó na. Me mfyεέ nyε mabe ya né mmu matóó bwó ne nsame nyε ájí né mmu défóre bwó.”¹⁷ Ne ama agbεé aké, “Me ntee sé gabo bwó ne depó etiré εbwó άpyεέ gyé.”¹⁸ Dékagé ge nnó, ajigénte gabo bóó, yé ula fó ubεé sé ebi amágé pyε upε.

Déchwó kwókwólé ne Esòwò débégé ne dembyò

¹⁹ Aḡme ba, ewéna etene nnó esé dékágé kpe tágétágé né melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako, gétúgέ manóò Kras ami machyεé mme gébégé ji agboó. ²⁰ Jisòs anené me ekat ewé ekaré melu ukpea ne melu ukpea ewé epwòò malu ukpea ako. Anené esé meti meke ewé ewyaá genwá. Ekát ewé Jisòs anené mbò, etene mbaá menyammyε wuú gébégé ji agboó gétúgέ sé nnó esé dekoó wyε déjyε mbaá Esòwò. ²¹ Ne te ndere esé déwyaá gekpekpεgέ etukpe ewé epεle gepúgέ Esòwò, ²² déchwó kwókwólé ne Esòwò ne matòó sé mako ne défyéé metòó ne ji gefòó eyigé déla dékágé be fò ne dembyò néndé manóò Jisòs Kras mameé me né matòó sé álá pópó ne ágaré esé nnó delu cho. Ne áshwóné menyammyε se ne manaá ami makpea. ²³ Déténé ne eshyε né depó etiré esé déneré metòó wyéé ne dégaregέ deti. Ekágé déwé mmyε néndé Esòwò anyεgέmeno nnó apyεé genó, ápyεé geji. ²⁴ Dékelégé meti ewé défyéé ate aḡme eshyε nnó ágbógé ne ate ne nnó álerege uló melu. ²⁵ Délyagέ fò mankene uchome bóó Esòwò ndere bóó abifò ályaá esé déchome wyε mmyε, défyεgέ ate eshyε, ushuú chacha ayi dégene mbò nnó bíí ebi Ata achwòó ula kwókwólé.

²⁶ Néndé mbógé déké dépyεé wyε gabo kpékpé ayi dékaá me wáwálé ayi mekomejòó Esòwò álerege, gepε eyigé chá gepò sé eyi gekagé fere esé gabo né mmyε. ²⁷ Genó eyi degile ne efò metòó élé mpa Esòwò ne gekpekpεgέ mewε ewé esòó nyε bóó mawáme Esòwò. ²⁸ Dékaá nnó muú ayi abyaá ebe Mosis, áwáne ji ágené fò meshwε mbógé bó nteεε apea yé áléé ágarégé nnó ákpa amε age

ji ndere ápyeé genó eyi geleré nnó ji akwé ebe ewémbò. ²⁹ Ebegeé mbò, fèrege gekpekegeé efwyale ewé ebeé nyε ne muú ayi abyaá Maá Eσωω ne aselé manoó miú ami magbaré menomenyeé Eσωω, nnó mapó yé genó yé elé manoó ami na ne mashwone ji nnó abe pópó, ne ajóge ntó mejó mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alerege bóó galógaló. ³⁰ Esé dékaá ji muú ajóó aké, “Me ne nwyaá utó manshuú amu né gabo ayi ebwó ápyeé, ne nshúge nyε amu mbaá bóó abi ápyeé ubé.” Ne ajóó aké, “Ata ne asóó nyε mpa bóó.” ³¹ Epyeé efó mankwe né amu Eσωω muú álú mebe.

³² Tégé ndere elú nya ne enyú gébége enyú deboó mbe dékaá depore Eσωω. Yé elé enyú dégéné gejamége efwyale né gébé eyigémbò, déténé wyε ne eshye yé genó genyige enyú wó. ³³ Gébé eyigé fò bóó ashyeé enyú gbəηəηə ne ápyeé enyú déwuú ubalé. Né gébé eyigé fò bóó abi agene ntó efwyale mbò, enyú déchome défyəge ebwó mmye. ³⁴ Dégene meshwe ne bóó abi ákpéné denə, ne gébége bóó áfóó unó nyú dékame wyε kamegé ne metóó megómégó ndere dékaá nnó déwyaá unó ulóuló ebi upwóó ammu, ebi ubeé nyε te kwyakwya. ³⁵ Ndere elúmbò, délyagé fó mamfyegé metóó ne Eσωω néndé ji achame nyε enyú. ³⁶ Enyú débóó mankogé elé metóó dépyegé genó eyigé Eσωω aklege, ne dése unó uko ebi Eσωω anyémeno nnó achyegé. ³⁷ Néndé Eσωω aké, “Elá gachyeé muú ayi achwóó nyε achwó achóó sé gébé. ³⁸ Né bóó ba abi ápyeé wyε genó eyi gelú cho, abeé nyε wyε mamfyegé metóó ne me. Yémbò muú ayi ajame mmye meso, metóó wa egóó fó ne ji.” ³⁹ Esé depə fó bóó abi ajame mmye meso genwagé bwó genó mme detu. Esé delú elé bóó abi áfyéé

metáw ne Eswáw ji awene gemεge bwá.

11

Gefáw eyigé bwá áfyéé metáw ne Eswáw

¹ Metáw mamfyé ne Eswáw elé ndé? Metáw mamfyé ne Eswáw elé mankaá nnó débáw nyε unó bi déneré metáw wyéé ne nnó unó bi esé dela delu danje ulú wyéé wáwálé. ² Bwá abi nya mbeμβe áfyéé metáw ne Eswáw, getú eyigémbw Eswáw ase nnó apye genó gelógéló.

³ Ne elé gétúgé esé défyéé metáw ne Eswáw ne dékaá nnó mekomejów ayi Eswáw ajáw ne akwyéé mme. Ewéna etene nnó unó bi esé dégene mbw fa mme, akwyéé ubi ne unó bi muú alá gene.

⁴ Gétúgé Ebel áfyéé nya metáw ne Eswáw ne ji apyéé gepε mbaá Eswáw eyi gelwme gepwáw eyigé menmo wuú Ken. Ndere ji apyεmbw, Eswáw akame nnó ji alú cho, getugé gepε eyige ji apyéé. Yé elé Ebel agboó te nya metáw ewé ji áfyéé ne Eswáw elú ejógé mejáw te fina.

⁵ Gétúgé Enak áfyéé nya metáw ne Eswáw, ji agbo wá. Eswáw ase ji afé né mfaánebuú mebe. Yé muú ama agé sé ji wó gétúgé Eswáw asélé ji ajye né mfaánebuú. Gemεgé nnó Eswáw asé nya ji ajye mfaánebuú alere me nnó gepw ejiú gegw ji metáw.

⁶ Elú wáwálé nnó yé muú ákágé pyε fó metáw εgw Eswáw mbwégé muú yimbw alá fyε metáw ne ji wó, néndé yéndémuú ayi achwó kwókwóle ne Eswáw, abó mankamé nnó Eswáw alú wyε wáwálé, ne ji achame bwá abi ákelege ji ne matáw bwá mako.

⁷ Metáw ewé Nowa afyéé nya ne Eswáw epye ji awú mbeé ayi Eswáw akwélé ji gétúgé unó bi upyéé nyε

meso gébé. Akwye ékpe kpaá ewé ji ne ula gepú bíí ákpené mmu nnó ápó negbone ñgbannyi. Nðere ji apyembò mfaánebuú ashulé bòó mme né mmye, ne Eṣṣwà apye ji ntó alá cho gétúgè ji áfyéé metòó ne Eṣṣwà.

⁸ Metòó ewé Abraham afyéé nya ne Eṣṣwà epye ji awú ne Eṣṣwà. Akú Abraham ajòó ne ji nnó akwilé ajyéé né gebage mewaa éyigé ji achyegé nye ji meso gébé. Ji alyaa melò wuú afé yé elé ji alá akaá mbaá ayi ji ajyéé wò. ⁹ Metòó ewé ji áfyéé ne Eṣṣwà epye ji ajwólé né mmu baá otó ndere menkéé né mme bòó abi cha ayi Eṣṣwà anyémenò nnó achyegé nye ji. Mbòntó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakòb ajwólé. Ebwó álú bòó bi álú mambò ntó genó éyigé Eṣṣwà anyémenò nnó achyegé ebwó. ¹⁰ Abraham akó metòó ajwólé né baá otó bimbò néndé ji abó agilè manjwólé né melò ewé ewyaa mabòme ayi alá chògè ewé Eṣṣwà akwyeé atene.

¹¹ Metòó ewé Sara áfyéé ne Eṣṣwà, ne epyéé ji akpane uné. Yé elé ji akwòó me ukoó, ákoó gébé éyigé ji ábyéne maá, ji afyé wye metòó ne Eṣṣwà nnó anyegémenò mampyéé genó, apye geji. ¹² Yé elé Abraham ábené me alá kágé bye se baá, upyáne bíí uja eké ambe né mfaánebuú ne gesòó né mbale ebéé mega. Yé muú ákágé pa fò ubí.

¹³ Bòó bina ako áfyéé wye metòó ne Eṣṣwà kpaá te agboó. Yé muú bwó fò ase yé genó éyigé Eṣṣwà anyémenò nnó achyegé nye ebwó wó. Yémbò ágè lé unó bimbò te mbe ne matòó ágòó ebwó. Ebwó ákaá nnó ebwó alú elé ankéé bò abi ákógé fa mme yina kógé. ¹⁴ Bòó abi ájógé mbò álere chánéné nnó ebwó akélege mbaá ayi abéé melò ewé bwó. ¹⁵ Mbògè ebwó abó átégé lé melò ewé ebwó atané wyeé, mbò

εβωά akelé meti mankere wyεέ. ¹⁶ Yέμβω εβωά ashyagé lé melo ewé ελomé epwάó ewé εβωά abó alú wyεέ. Ne melo ewέμβω ελú lé né mfaánebuú. Nδere ελúμβω, mmye εgboó fó Εσωω nnó εβωά ákúgέ ji nnó Εσωω bwά néndé ji ákwyεέ me melo ábelé εβωά.

¹⁷ Gébégé Εσωω amuame Abraham nnó ase maá wuú Asek apye gepε, Abraham ákamé gétúgέ áfyεέ metάó ne ji. Elé Abraham yina ne Εσωω anyεέ nya meno ne ji nnó abεέ ne gejamégé upyáne, yέμβω ji akpome mmye mansε danchi maá wuú apyé gepε mbaá Εσωω, ¹⁸ yé elé Εσωω ajάó nya ne ji aké, “Gejamegέ upyáne ebi wά abάó nye utanege nye lé mbaá Asek.” ¹⁹ Abraham ntó ákamé nnó Εσωω akágé pyεέ bάó akwilé né negbo. Ne dékágé jάó nnó ελú wyε eké Εσωω apye Asek akéré né genwá Abraham ase ji akere mmu.

²⁰ Elé gétúgέ Asek áfyεέ metάó ne Εσωω ne ji ajelé Jakάb εβωά ne Εsao, agaré εβωά mejé ewé εβωά abάó nye meso gébé.

²¹ Gétúgέ Jakάb áfyεέ metάó ne Εσωω né gébégέ ji achwάó gbo ajé lé baá Josef apea abi ande. Né gébé eyigέμβω agiú né meto wuú anógé Εσωω.

²² Gétúgέ Josef áfyεέ metάó ne Εσωω né gébégέ ji áchwάó gbό agaré bάó Isrεli nnó εβωά ályage nye melo Ijip. Ne agaré ntó εβωά ndere ji agbogé ápyεέ ne ugoó bíí.

²³ Gétúgέ mma ne nte Mosis áfyεέ metάó ne Εσωω ne gébégέ ábyenέ Mosis ábí nya ji né ámfaá áléé, néndé áγε nnó ji alú maá ayi alome ulάó. Ne áfά yé mambya εbe ewé mfwa melo afyεέ nnó áwáné baá bάó Isrεli né gébé eyigέμβω wά.

24 Gétúgé Mosis áfyεέ metóó ne Εσωωó né gébégé ji awené ashyaá nnó asegé fó ji ndere maá ayi maá mfwa Fero ayi mendée ábyενé. 25 Ji ákamé mangε εfwyalé ne βοό Εσωωó ne nnó ji anyégé apogé ne nechóchó né mmu gabo εwé nechóchó ενiné na nela newyagé. 26 Ji aferé nnó mangε εfwyale gétúgé Kras elé gekpekepegé gefwa eyi gepwóó gefwa geko eyi gelú né Ijip néndé ji apelé wyε né mβε mambó genó eyigé Εσωωó ácháme nyε ji.

27 Gétúgé metóó εwé ji áfyεέ ne Εσωωó alyaá melo Ijip abó yé εfo wó né genó eyigé metóó εsogé mfwa ákágé pyε wó. Ji akó metóó apelé wyε mβε mβε εκé abó age με Εσωωó muú βοό álá γενé ji ne amε. 28 Elé gétúgé metóó εwé Mosis áfyεέ ne Εσωωó, ne ji agaré βοό Isreli nnó áló manyé epaá koó upú, ne nnó ase manoó ηme amεé né manombi upú bwó nnó εκiένné Εσωωó εwé εwáné βοό εchwógé εκoó upú bwó kógé εκágé εwa baá mβε bwó, ndere εwáné nyε abi βοό Ijip.

29 Gétúgé metóó εwé βοό Isreli áfyεέ ne Εσωωó, ne áchyaá εβεé mega εwé ákuú nnó εβεé megelé εκé βοό abi ákené né mme detu. Ne gébégé βοό Ijip ámuame manchyaá, εβεé εwémbo εshwya εbwó ako.

30 Gétúgé metóó εwé εbwó áfyεέ ne Εσωωó, εbwó ákégé ágyaágé melo Jeriko né mme ndo εκenéama, gebamé mataá eyi genó melo mme gekwe gbarammm. 31 Gétúgé Rahab mendée ενó áfyεέ metóó ne Εσωωó abi βοό Isreli abi áchwóó cheré meló εwémbo bibíí. Getú eyigémbo ne ji álá agboó fó choncho ne βοό abi álá ákamé ne Εσωωó wó.

32 Me mmagé jǎǎ na nnó? Unó bi bǎǎ abi áfyéé metǎǎ ne Ɛsǎwǎ apye uja dǎǎ. Gébé ne gela gepǎ sé eyi me njǎǎ ntome ne bǎǎ ndere Gidyǎn, Barak, Samsen, Jefita, Devid, Samuele ne bǎǎ ekpave Ɛsǎwǎ abifo. 33 Elé gétúgέ metǎǎ ɛwé ebwǎ áfyéé ne Ɛsǎwǎ, ne ebwǎ abifo ámmye bee ne malǎ kpakpa ápwǎ áji. Agbaré malǎ ebwǎ chancha, ne ábǎ unó bi Ɛsǎwǎ anyémeno nnó achyegé ebwǎ. Gétúgέ metǎǎ ɛwé ebwǎ áfyéé ne Ɛsǎwǎ ágbe manó unyanya nnó ékágé uwá ebwǎ. 34 Aníí mewɛ ɛwé elulé wum, wum, wum, yémbǎ mewɛ ɛsǎ fǎ ebwǎ wǎ. Abifo ábǎ bǎǎ abi aké áwá ebwǎ ne bǎ aparanja. Abifo apǎ ne eshye yémbǎ Ɛsǎwǎ achyéé ebwǎ eshye. Abi awyaá eshye mamye bee ámmye ábú bǎǎ bee abifo né malǎ bwǎ. 35 Gétúgέ metǎǎ ɛwé andée abifo áfyéé ne Ɛsǎwǎ, áge bǎǎ bwǎ abi ágboǎ ndere ákwilé né negbo. Abifo átulé ebwǎ kpaá alá mang-bomangbo, yémbǎ ákámé negbo áshya mamferé metǎǎ ne Ɛsǎwǎ bǎǎ ályaá ebwǎ. Apyembǎ nnó meso gébé Ɛsǎwǎ apye ebwǎ abǎ genwá eyi gepwǎ amu. 36 Abifo ájwa ebwǎ ne atulé ebwǎ ne otoǎ, awe abifo ne bǎ mkpǎkǎve áfyɛ ebwǎ né gepúgέ denǎ. 37 Ató abifo ne mataá áwa. Agyá abifo ubauba ne sǎǎ. Awá abifo ne bǎ aparanja. Abifo alú ubya bǎ, áfyéé élé mekǎ ηme. Achyéé ebwǎ ɛfwyale, ámmye amu ne ebwǎ. 38 Ákené nya mmu mewaá tametamé ákwǎme makwɛ áshulege, ábiígé né mmu maba mataá ne ambu né mme. Mme yina ákwane yé mambɛ mbaá ayi ebwǎ ákágé ájwǎlegé wyɛ wǎ.

39 Gétúgέ ebwǎ áfyéé metǎǎ ne Ɛsǎwǎ, áké ebwǎ ápye gechágéné genó. Yé élé elúmbǎ, ebwǎ ásé yé

genó eyigé Εσωω anyémēno nnó achyεge εβωώ wó,
⁴⁰ néndé Εσωω awyaá gechachage genó né metώ
 mampye eyi getome ntó ne sé. Genó eyimbω gelú
 nnó asélé εsé chónchó ne εβωώ apye nnó dékwane
 cháñéné ndere ji akεlege.

12

Nte sé Εσωω anywεlege εsé mati

¹ Né εgbε εwé se, bώό bina ako abi áleré εsé
 ndere áfyéé metώ ne Εσωω álu wyeé, áno εsé
 mme eké geko ápelé nnó áγε genó eyigé εsé dépyéé
 nye. Ndere elúmbω, dékpa yéndégenó eyi génώ
 εsé eyi gépye εsé déla dékáge lome dégbε mewaa
 chónchó ne gabo ayi áfwyánege εsé. Dékógé metώ
 délómégé wye gatélé ayi alú εsé mbε. ² Ndere
 délόμεge dépelé wye ne Jisωs muú anene εsé meti
 défyéé metώ ne Εσωω. Wye élé ji ne akpané
 nye εsé apye metώ εwé défyéé ne Εσωω ekwane
 cháñéné. Ji akamé nya magbo negbone mekpo
 unώó né gekwa. Ji asé yé mekpo unώó εwé elú né
 gefógé negbo eniné mbω efú genó wó néndé ji akaá
 gekpekpεgέ metώ megómégó εwé Εσωω ákwyéé
 me ábelé eta wuú. Gétúgέ ji agboó negbo eniné
 mbω, ji ajwólé nana né melu ενόgέ né εgbε εβωωνyé
 Εσωω.

³ Tége ndere ji akógé nya metώ agené εfwyale né
 amu bώó ubeé, bώó ápaá ji. Tége wye ji nnó ékágé
 enyú debe ne gepwa metώ detω meti. ⁴ Ummye
 ebi enyú démmye manlyaá gabo delú dammye
 dekwóné mbaá manoó nyú machyεge mme. ⁵ Nnó
 enyú dejí me nte majyeé ami Εσωω achyεgέ enyú
 ndere baá bií? Ji ajώó aké, “Maá wa, Εσωω ányágé
 wó gétúgέ gye ayi wó apyeé, ωsege fó εwú eké efuú

yé genó wó. Ashúlegé wó ndo, abege ne gepwa. ⁶ Kaá nnó Ata alerege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábóó gejeé ne ji. Ne atulegé lé yéndémuú ayi ji aselé nnó alú maá wuú.” ⁷ Ndere elúmbó, kógé metóó né chuchu ayi Esowó alerege enyú, manleré enyú genó. Ji apyembó elé ne enyú ndere nte apyéé ne baá bíí. Ndé maá ayi apyerge gye nte wuú alá alerege fó ji chuchu? ⁸ Mbógé Esowó alá alere enyu chuchu né gye ayi dépye ndere ji apyéé ne baá bíí ako wó, ebyennó enyú dépó fó baá bíí wáwálé délú baá uló. ⁹ Genó eyigé fó gelú nnó, ante sé fa mme alerege esé chuchu mbógé dépyegé gyeé, denoge ebwó. Ndere elúmbó, elú galógáló nnó esé déwúgé dóó ne nte sé muú abóó mandoó sé, nno debó genwá. ¹⁰ Ante sé fa mme alerege ese chuchu né mboó gébé ndere ejigé ebwó gétúgé gyeé ayi esé dépyeé, Esowó alerege esé chuchu gétúgé gyeé ayi dépyeé né galógáló awé sé, nnó esé debe bóó ukpea ndere ji. ¹¹ Né gébégé alerege esé chuchu déselé fó nnó elé genó gelógéló. Déselé elé nnó elé genó eyi gepyéé esé débéé meshwemeshwe. Yémbó ewyagé, efwyale ewémbó echwóó ne galógáló mbaá bóó abi ágií genó wyéé. Epyeé nnó ebwó apyegé genó eyi gelú cho ne nnó ábé nesó ne ate bóó.

Majyéé ne mbeé mekwelege

¹² Ndere dékaá mbó, gbarege unó chancha ne amu nyú ayi abóó gepwa ne tenege ne eshye ne uka nyú ebi uweré. ¹³ Chógé wye mbe dékené né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ebi ulóó né uferé ubwiré, utógé lé tógé.

¹⁴ Mmyegé nnó débé nesó ne bóó ako. Mmyegé ntó nnó débé bóó ukpea. Muú alá ápó muú uk-

pea agené fō Ata. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé muú nyú fō apye genó eyigé Esɔwɔ alyagé manleré ji galógáló. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abe ne gepɔ gebogebo. Gefɔgé gepɔ eyina gelú éké nchye ayi agbɔgé unywɔne bií uchwɔ́ ne efwyale ne uchɔ́ gejamégé unó ebifó. ¹⁶ Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fō abe ne gepɔgé ubelé tametame. Yé éké muú ayi abyaá depɔré Esɔwɔ ndere Esao apyeé. Ji akpo dékpakpaá tíí ndere maá mbe gétúgé némbane menyéé. ¹⁷ Ebelegé ammye nnó ama abɔ dékpakpa etií nnó nte wuú achyéé ji méjé ewuú ndere maá mbe yémbɔ nte wuú ashya. Akele meti ne manse ame nnó akwɔré mechɔ ewéna age wɔ.

¹⁸ Féregé mbaá ayi enyú détene mbɔ nana manchwɔ kwókwólé ne Esɔwɔ. Enyú détene fō né melu ewé bɔ́ Isrelí atene nya wɔ. Ebwɔ́ átene nya kwókwólé ne mekwé ewé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákage ta. Melu ewé mewé ebɔ́ elúlé wum, wum, empinya gemua gekwene mbaá álá chendeé ne mbyo ammye ntó wuuuuuu. ¹⁹ Ebwɔ́ awú meko emba ewé áfóme. Awú ntó meko muú fɔ. Genó eyi muú yimbɔ́ ajɔ́ gépye ebwɔ́ anemmye nnó muú yimbɔ́ amágé jɔ́ sé meko yicha ebwɔ́ áwú. ²⁰ Ebwɔ́ ajɔ́ mbɔ́ néndé genó eyigé muú yimbɔ́ ajɔ́ gepye ebwɔ́ abɔ́ efɔ́ dɔ́. Muú yimbɔ́ agaré aké, “Yéndé genó eyi getaá mekwé ewéna, yé ebe elé menya, ato ji ne mataá kpaá te agboó.” ²¹ Genó eyi ebwɔ́ agené né mekwé ewémbɔ́ gepyéé efɔ́ kpaá Mosis jimbɔ́ ajɔ́ aké, “Nwere ne efɔ́ metaó.”

²² Yémbɔ́ enyú détene elé kwókwólé ne Mekwé Sayɔn. Mekwé ewéna ne elú melo Esɔwɔ́ muú alú mebe. Melo ewémbɔ́ elé Jerosale ayi alú né

mfaánebuú. Ελέ né melo ewéna ne makiénné Εσωω gejamegejame áchomé wyε ne nechóchó.
²³ Enyú delú mbó lé né echomele bós abi Εσωω ajyaá ndere baá mbe bíí, ebwó bina ne ásámé mabó bwó né mmu ηwe ayi alu né mfaánebuú. Enyú déchwó mbaá Εσωω muú asós mpa bós ako, ne décho mbwa ne mandoó bós mbembe abi álú cho. Ebwó bi Εσωω apyéé nnó ákwane cháñéné ndere ji aklege. ²⁴ Enyú déchwó mbaá Jisós muú áchomé akwaá mashu ne Εσωω né menomenye meke. Enyú déchwó né manoó mií ami mameé enyú mmye. Mami majógé genó eyigé gelome gepwós eyigé manoó Ebel. *

²⁵ Σεgé gébé nnó ékágé déshya manwú genó eyi Εσωω ajógé ne enyú, néndé bós abi mbembe abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele ebwó mbeé fa mme áge meti mambo efwyalé wó. Ndere elúmbó, esé déshyagé manwú genó eyigé Εσωω né mfaánebuú agaregé esé, ebyennó dékagé bo nye fó efwyalé ewé echwós wáwálé. ²⁶ Meko ayi ji ajós mbembe anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndó ayi fó me nyigé nye sé elé mme jiji, nyigé nye ntó mfaánebuú.” ²⁷ Uchu bi ji ajós mbó nnó, “Né ndó ayi fó” ulere nnó unó bi ji akwyéé uko unyigé nye, utane né malu bwó nnó ebi alá kágé nyigé ubi ne ulaá te kwyakwya.

²⁸ Ndere elúmbó, te mbaá esé dékpene nye né gefwage Εσωω eyigé muú alá kágé nyigé, détamege Εσωω, défεge ji né meti ewé εγós ji, dénógé ji ne εfo metós ²⁹ néndé Εσωω se alu εκέ

---

* **12:24** Ελί wáwálé nnó: Manoó Ebel malilé nya nno Εσωω ashúú amu, yémbó ami Jisós malilé nnó Εσωω agene esé meshwe.

mewe ewé esóó yéndégenó.

13

Gepó eyigé baá Esɔwɔ abóó mambɛ ne geji

¹ Enyú debó mamgbógé ne atɛ ndere atɛ aɲme agboó ne atɛ. ² Délyage fɔ manene aɲkéé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbɔ ne bóó abifɔ ápyɛé ne anene makiénné Esɔwɔ dankaa. ³ Tégé bóó abi alú né denɔ. Ségé nnó enyú ntó délú né denɔ ne ebwó chónchó. Tégé ntó bóó abi ágené efwyalé. Ségé nnó enyú ntó dégené efwyalé eké ebwó.

⁴ Bóó ako ánogé depɔré neba. Yéndé mendée ne menɔ abɛ ne atɛ ndere bóó abi ábané neba ábɛé, ékágé muú ályaá nte ájye ákélé muú yicha né dafye. Tégé nnó bóó abi ákwené ulɔ ne ábelégé ubele tamé tamé, Esɔwɔ ásoó nyɛ mpa bwó.

⁵ Débɔgé fɔ mmwólé ɲka, yémbɔ sɛgé yéndégenó eyigé enyú déwyaá gekwané ne enyú kwanegɛ néndé Esɔwɔ ajóó aké, “Me nkágé lyaá fɔ enyú chacha, ne nlyagé fɔ enyú mbya” (Det. 31:6)

⁶ Ndere elúmbɔ, esé dékágé do ebwɔ ewɔme déjóó ndere muú fɔ ajóó nnó, “Ata alú mempoó wa. Me nfóó fɔ. Ndé genó muú ákágé pyɛ me?” (Ps. 118:6)

⁷ Tégé ákpakpa nyú abi ábóó mbɛ átií enyú amɛ né depɔré Esɔwɔ. Tégé galógáló ayi ebwó alú nya fa mme ápyɛé. Gyéregɛ ndere ebwó áfyɛé metóó ne Esɔwɔ. ⁸ Jisɔs Kras akwɔregɛ fɔ. Ndere ji alú nya, mbɔ ne ji alu fina, ne mbɔntó ne ji abɛé nyɛ tɛ kwyakwya. ⁹ Ségé gébé nnó ékágé délyaá ufɔ ufóó unó bi bóó álerege ubwólé enyú. Genó eyi gelɔme gepwɔ, élé galógáló ayi Esɔwɔ alerege nnó matóó nyú ábénégé, epófɔ mankwɔlege mabɛ ayi atome

ne depɔré menyεέ. Aji ápoógé yé bɔ́ abi ákwɔlege aji né meti fɔ.

¹⁰ Εsé déwyaá gelúógé upε eyigé ampyεέ upε abi ápyεέ upε né melú ukpea ála abɔ́ fɔ manyε menyεέ ayi atanege wyε wɔ́. ¹¹ Etukpe eké epyε upε né melu ukpea εwé epwɔ́ malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manó manchyεέ ndere gepε mbaá Εσωɔ gétúgέ gabo ayi bɔ́ abpyεέ. Yémbɔ ákpane menya yimbɔ jimbɔ́, áfe áswɔ́ ji né mekpo meti. ¹² Wyεmbɔ ntó ne gepε eyigé Kras apyεέ gelu. Ji agbo né mekpo meti Jerosale nnó ji ase manó mií ashwɔne bɔ́ bií ábέ bɔ́ ukpea. ¹³ Ndere elúmbɔ, délyaá melɔ dékwólé Jisɔs dékpa mekpo unɔ́ eké ji. ¹⁴ Néndé εsé depɔ ne melɔ fa mme εwé εβεέ te kwyakwyaá. Εsé dépelé mangε melɔ εwé εchwɔ́ nyε. ¹⁵ Ndere elúmbɔ, dékoó né amu Jisɔs défεgέ Εσωɔ yéndégébé. Déké défεgέ ji mbɔ, elú wyε eké gepε ne dépyεmbɔ mbaá Εσωɔ. Déσε lé mano sé dékwane mabɔ mií nnó ji ne alu Ata. ¹⁶ Délyage fɔ mampyεgέ galógálɔ́ ne mampógé ate aημε ne unó bi déwyaá néndé gε upε ebi ugɔ́ Εσωɔ metɔ́ mbɔ.

¹⁷ Wúgέ ne ákpa kpa nyú ne dépyεgέ unó bí εbwɔ́ ágarégé enyú. Εbwɔ́ ápelé enyú né depɔré Εσωɔ ndere bɔ́ abi bií uma atenege né mβε ushu Εσωɔ agaré ndere εbwɔ́ ápelé enyú. Enyú déké dépyεέ unó bi εbwɔ́ ágarege enyú, ápyε nyε utɔ́ bwɔ́ ne metɔ́ megɔmega. Délá déwuú fɔ ne εbwɔ́, áβεέ ne mesome ndere ápyε utɔ́ bwɔ́ ne εwémbɔ épógé yé enyú né meti fɔ. ¹⁸ Nεgέ wyε mmyε gétúgέ sé néndé εsé dékaá nnó déwyaá matɔ́ mmu pópó mampyε genó eyi gelú choó yéndégébé. ¹⁹ Me nnene enyú mmyε dɔ́ nnó enyú dénemmyε mbaá Εσωɔ nnó

apyε me nge meti mma nkeré eta nyú wáwá.

Mmyεmenεne ne matame

²⁰ Nnεnemmyε nnó Εσωω muú apyεέ βοό άβεέ né nesω, άbámé εnyú. Ji ne apyεέ Ata Jisωs Kras akwilé né negbo. Jisωs ne alú muú kpaá ambame magωηme muú apelé εsé βοό Εσωω. Mbω ne elú gétúgé manoó mií amií mampyε nnó menomenyεέ εwé Εσωω anyεέ ne βοό bií εκene te kwyakwya.

²¹ Nnεnemmyε nnó Εσωω achyε εnyú yéndégenó gelógéló eyigé εnyú dékelege, mampyεgé unó bi ji akεlege nnó εnyú dépyεgé. Nnεnemmyε nnó Εσωω apyεέ Jisωs Kras apoo εsé dépyεgé unó bi ugóó ji metáó. Déchyεgé ηgω mbaá Kras te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

²² Aηme ba, nnεne εnyú mmyε nnó dékoó metáó dékú mekomejóó ayi me nsámé mbω nchyεgé εnyú majyεé néndé nsá ji aja wó. ²³ Nkεlegé εnyú ntó dékaá nnó meηme sé Timoti atané denω. Mbωgé abanégé me wáwá, nké nchwóó γε εnyú nchwóó ne ji.

²⁴ Tamege ákpakpa nyú chónchó ne βοό Εσωω ako. Aηme sé abi atane né Itali alóó εnyú matame.

²⁵ Nnεnemmyε nnó galógáló abε ne εnyú ako.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e